

in reši ob nenadnem napadu. A svet se ne briga za muke mejašev. Po pravici so užaljeni hrvaški velikaši radi cesarjeve čudne skrbi.«

»Da,« potrdi Adrijan, »in zdaj jih sumničijo, da hočejo odtrgati Hrvaško od cesarstva in se podati Turkom.«

Nejevoljno kima Valvazor: »Vsak vidi stvar drugače. Mladi Frankopan je bil v Ljubljani in je obiskoval okoliško plemstvo. Pa kranjsko plemstvo ima drugačne zadeve kakor hrvaško in sam veš, da smo si večkrat malo navzkriž zaradi meje. Mejo plačujemo mi.«

»Da, dragi Vajkard,« pripomni Adrijan, »zemlja pa je njihova.«

»Eh, pustiva to, dragi Adrijan. Še veš, kako sva pela: 'Od kada su cari postanuli v Jedreni, gradom bjelomu, nije večja vojska zakupljena na viteza bana Skenderbega, što zakupi Murat care silni?' Tudi zdaj zbira sultan silno vojsko. Hudim časom gremo nasproti. Pa ne zgubimo poguma: Turek ne bo dobil ne meje ne Dunaja.«

Ob slovesu je poudaril Adrijan: »Ivan Vajkard, velik je tvoj trud in silne so tvoje žrtve in ne priznava jih sedanji rod.«

»Še odgovarjajo mi ne na moja vprašanja,« se nasmehne trpko Valvazor, a »ustavljajo me, namesto da bi me podpirali.«

»Dokler bo Kranjska dežela, bo živel tvoj spomin. Zgodovinarji, pisatelji, pesniki in slikarji, bodo črpali iz tebe. Skromen redovnik se klanja tvojemu duhu in delu.«

»Skromen redovnik?« se nasmehne Valvazor. »Ne bodi preskromen, častiti pater. Kdo tolaži že stoletja ubogo rajo v Bosni? Kdo je pomagal zatreti zmaja krivoverskega, kdo zapisuje dogodke, kdo prepisuje in ohranja prastare rokopise? Kdo je podaril svetu toliko učenjakov? Skromen redovnik.«

Venceslav Winkler:

Drevce na planini.

Raste drevce na planini.
Mimo pride Jezus beli:
»Pojdi za menoj v dolino:
tam vrtovi so razcveli!

Tam ti bo vrtnar zalival,
te napajal bo z močjo,
da boš razgrnilo veje,
kakor jih še ni drevo.«

Tiho prosi mlado drevce:
»Tu me pusti, Jezus beli. —
Saj po teh gorah in hribih
moji dedje so živeli,

Vidim: v sajasti dolini
brata brat tišči za vrat,
komaj v megli se razloči,
kdaj jesen je, kdaj pomlad.

Tu pri nas smo zmeraj svetli,
zmeraj polni rož in sonca,
po teh hribih, po teh skalah,
sreče, radosti ni konca!

Beli Jezus, mili Jezus
šel je mimo svojo pot. —
Drevce pa pod nebo raste,
drevce — naš slovenski rod.